

Langeland -atlas over byer, bygninger og miljøer

Kulturarvsstyrelsen · Kulturministeriet

Kortlægning og registrering af kulturmiljøer

Identifikation

Kommunenr. 475	Kommune Rudkøbing		
Kategori Bebyggelsesmønstre, landskabstyper og lokale udviklingstræk (2)			
Lokalitet Rudkøbing			
Emne Gader og pladser		Sted Havnegade	
Registreringsdato forår 2002	Registrator JEJ/RM	Arkiv nr.	Løbenr. 43

Langeland -atlas over byer, bygninger og miljøer

Kulturarvsstyrelsen · Kulturministeriet

Kortlægning og registrering af kulturmiljøer

Sammenfatning

Kommunetr. 475	Kommune Rudkøbing	
Emne Gader og pladser		Sted Havnegade

Havnegade indgår som et element i havnens kulturmiljø. Den er anlagt på en opfyldning langs stranden i forbindelse med havnens anlæg og ældste udbygning. Gadesiden mod byen indeholder to afsnit. Det søndre har en sammenhængende bymæssig bebyggelse fra 1800-årenes sidste del og efterfølges af en løsere bebyggelse på små udstykninger fra grunde i Ramsherred, det nordre afsnit efter Ørstedsparken har villabebyggelse. Gades vestside optages dels af den ældste havneplads og mod nord i hovedsagen af Langelandsbanes imponante stationsbygning fra 1911 og banens tracé og rangerterræn med enkelte bevarede bygninger.

Havnegade, kortudsnit i mål 1:4000

Langeland -atlas over byer, bygninger og miljøer

Kulturarvsstyrelsen · Kulturministeriet

Kortlægning og registrering af kulturmiljøer

Det samlede kulturmiljø rummer forskellige elementer af en historisk udvikling af væsentlig betydning for byen og langelandsområdet. Det karakteristiske samspil mellem havnen, langelandsbanen og havnebebyggelsen må især fremhæves som værende af værdi i en bevaringsmæssig sammenhæng.

Selv om det samlede kulturmiljø indeholder en række enkeltlementer i god bevaringstilstand, så henligger det samlet set i en dårlig forfatning på grund af Brogades, havnens og langelandsbanens funktionstømning gennem de sidste ca. 40 års. Bevaringen af det samlede kulturmiljø forudsætter udarbejdelsen af en helhedsplan for området.

Som Havnegadegade i Rudkøbing så ud i 1912. Langelandsbanens hovedstation var netop netop færdigbygget. Byens front langs gadens østside står skarpt optrukket.

Langeland -atlas over byer, bygninger og miljøer

Kulturarvsstyrelsen · Kulturministeriet

Kortlægning og registrering af kulturmiljøer

Naturgrundlag

Kommunenr. 475	Kommune Rudkøbing
Emne Gader og pladser	Sted Havnegade

Havnegade er anlagt på opfyldning i stranden og er som sådan en menneskeskabt lokalitet. Det oprindelige naturgrundlag giver sig dog tydeligt til kende i form af den lave, jævne beliggenhed neden for bygrundens nordvestfaldende side, men selve grænsen til havet er forrykket betydeligt ud i havet.

Rudkøbing, 1:15.000

Langeland -atlas over byer, bygninger og miljøer

Kulturarvsstyrelsen · Kulturministeriet

Kortlægning og registrering af kulturmiljøer

Kulturhistorie

Kommunenumr. 475	Kommune Rudkøbing	
Emne Gader og pladser		Sted Havnegade

Havnegade indgår som et karakteristisk led i et samlet, menneskabt kulturlandskab omkring havnen og langelandsbanen. Kulturmiljøet sammensættes af selve havnen med dens forskellige historiske afsnit og karakteristiske bygninger, de hertil hørende opfyldninger i stranden mod nord og syd, resterne af langelandsbanen og den påvirkning som havnen har haft på den bynære bebyggelse, dels ved Brogades udmunding, dels i de nyanlagde gader Havnegade og Bellevue.

Havnegade er en ny vej, opstået på udfyldninger i stranden. Den første ansats var en gangsti mellem gæstgivergården for enden af Brogade og et par foranliggende grundstykker med en ejendom fra 1843. Ved anlægget af det nordre bassin i 1847-1850 lagdes fylden op på land, så der opstod opstod en egentlig havneplads med stendossering mod nord omtrent til Strandgade. I 1863 afsatte kommunalbestyrelsen en sum penge til en dæmning på det yderste nordlige stykke og anlægget af en egentlig vej fra Brogade til Strandgade neden for ejendommene i Ramsherred. Den endelige gennemførelse til Brogade måtte dog vente til 1874 på grund af nogle trakasserier med ejeren af den nævnte ejendom fra 1843, som måtte nedrives. I 1876 blev der kørt ral på den ny vej og et fortov anlagdes langs østsiden, hvorefter der voksede en bebyggelse frem.

Forlængelsen fra Strandgade mod nord til Kastanievej gennemførtes i 1901. Den var tænkt som en strandpromenade, men udsigten blev forstyrret af de store udfyldninger som blev foretaget i forbindelse med anlægget af Langelandsbanen og fiskerihavnen i årene før 1. verdenskrig.

Rudkøbings profil - vinklet mellem kirken og Langelands Korn A/S.

Langeland -atlas over byer, bygninger og miljøer

Kulturarvsstyrelsen · Kulturministeriet

Kortlægning og registrering af kulturmiljøer

Arkitektur og bebyggelse

Kommunenr. 475	Kommune Rudkøbing	
Emne Gader og pladser		Sted Havnegade

Bebyggelsen langs Havnegades østside består overvejende af toetages ejendomme i en skønsom stilblanding, der har bevaret noget af det karske nybyggerpræg langs den lige afstukne vejbane.

Havnegades sammenbyggede husrække udgør en markant byfront, som står i kontrast til havnens mere løsrevne bygninger, der ligger som selvstændige objekter på en flade.

Gadens sammenbyggede front afløses mod nord af en bebyggelse bestående af markante og store villaer. De opførtes i 1900-tallets begyndelse som strandvejsvillaer til det bedrestillede borgerskab.

Både blandt bykantens huse og de fritliggende villaer findes spændende og tidstypiske bygninger, fx Havnegade 22 og 102.

Havnegade 102 er et stort velbygget dobbelthus, opført i 1912. Huset viser hen til den senere Bedre Byggeskik bevægelse i 1920'erne

Langeland -atlas over byer, bygninger og miljøer

Kulturarvsstyrelsen · Kulturministeriet

Kortlægning og registrering af kulturmiljøer

Havnegade 22 hedder "Rosenborg", og det er vel også, hvad det henviser til med sine hollandske renæssance-gavle og frodige udsmykning.